

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğreticilerin Staj Uygulamasına Yönelik Görüşleri: Aydın TÖMER Örneği¹

Fatih ARSLANBAŞ²

Öz

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan öğretmenlerin yapmış oldukları staj uygulamasının, mesleki gelişimlerine yönelik görüşlerini belirlemeye çalışmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul Aydın Üniversitesi Aydın TÖMER’de görev yapan 10 öğretici oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemi ile hazırlanan bu çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda Aydın TÖMER’de staj uygulamasını tamamlayan ve sonrasında başarılı olup göreve başlayan 10 öğreticiye araştırma çerçevesi ve görüşmenin özelliği kapsamında açık uçlu bazı sorular sorulmuştur. Görüşmeler ses kayıt cihazıyla kaydedilip, araştırmanın güvenilirliği sağlanarak bazı bulgular saptanmıştır. Bu aşamada görüşmeler mesleki deneyim kriterleri göz önünde bulundurularak değerlendirilmiştir. Araştırmada ortaya çıkan bulgulara bakıldığında staj uygulamasının öğretmenlerin mesleki becerilerini geliştirmeye bir etkisinin olduğu ve bu etkinin de onların ders anlatma süreçlerine yansdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Staj, Öğretici*

¹Bu çalışma II. Uluslararası Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

²Öğr. Gör. İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe Eğitimi ABD yüksek lisans öğrencisi, farslanbas@stu.aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8804-2480

Kaynak Gösterme: Arslanbaş, F. (2020). Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlerin staj uygulamasına yönelik görüşleri: Aydın TÖMER örneği. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 5(2), 225-250. DOI: 10.17932/IAU.TOMER.2016.019/tomer_v05i2005

Views of Instructors Teaching Turkish as a Foreign Language on Internship Practice: The Case of Aydın TOMER

Abstract

The aim of this study is trying to determine the opinions of teachers working in the field of teaching Turkish as a foreign language about their professional development of their internship practice. The study group of the research consists of 10 instructors working at Istanbul Aydın University Aydın TOMER. In this study prepared with qualitative research method, semi-structured interview form developed by the researcher was used as the data collection tool. The obtained data were analyzed by content analysis. In the semi-structured interview form, some open-ended questions were asked within the scope of the research framework and the nature of the interview to 10 teachers who completed their internship at Aydın TOMER and after started to work successfully. The interviews were recorded with a tape recorder and some findings were determined by ensuring the reliability of the study. At this stage, the interviews were evaluated considering the professional experience criteria. Considering the findings of the study, it was determined that internship practice had an effect on improving the professional skills of teachers and this effect was reflected in their lecturing processes.

Keywords: *Teaching Turkish as a foreign language, Internship, Instructive*

Giriş

Hızla küreselleşen günümüz dünyasında bireysel ve toplumsal ihtiyaçlara bağlı olarak meydana gelen değişimler çerçevesinde son 20 yıldır önem kazanmış bir alan olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi” alanı bugün dünyada farklı dilleri konuşan herkesi hedef kitle olarak kabul etmektedir. Bugün dünya genelinde açılan kurum ve kuruluşlar sayesinde daha fazla kitleye ulaşılmakta, Türkçeyi öğretme ve Türk kültürünü tanıtmaya faaliyetleri gittikçe hız kazanmaktadır. Bu anlamda Türkiye’nin son yıllarda YÖK tarafından benimsemiş olduğu “Türk Yükseköğretiminin Uluslararasılaşması” faaliyetleri hız kazanmış ve Türkiye’ye eğitim almak için gelen uluslararası öğrenci sayısında da ciddi oranda bir artış yaşanmıştır. Bu bağlamda 2014 senesinde 48 binlerde olan uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılında 172.696’ya ulaşmış, bugün ise 2020 yılı itibarıyla devlet ve vakıf üniversitelerinde eğitim alan uluslararası öğrenci

sayısının 185.047 olarak açıklandığı görülmektedir. (<https://istatistik.yok.gov.tr/>) Uluslararası öğrenci potansiyelinin bu kadar artması Türkiye’yi sosyal, siyasi, eğitim, ekonomik gibi alanlarda ciddi oranda etkilemiş ve dünya genelinde yükseköğretimde tanınırlığını artırmıştır. Bu bağlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesi ve öğretilmesi gelişen bu durumlara bağlı olarak büyük ölçüde önem kazanmış durumdadır. Çünkü Erdem (2009:889)’in de belirttiği gibi Türkçe günümüzde pek çok bölgede kalabalık bir nüfus tarafından konuşulan bir dildir. Yaygın olarak kullanılan bir dilin, yabancılar tarafından öğrenilmesi gayet doğal bir hadisedir. Bu bağlamda Türkiye’ye gelip, Türkçeyi öğrenmek isteyen uluslararası öğrencilerin bunu öğrenmelerindeki amaç elbette çeşitlilik göstermektedir. Akademik çalışmalar, ticari faaliyetler, eğitim, diplomatik temaslar, Türklere olan sevgi, Türkleri tanıma istekleri vb. gibi amaçlar doğrultusunda Türkçe yabancılar tarafından öğrenilmek istenmektedir. Bugün Türkçe, yabancılar ağırlıklı olarak yurt içinde üniversiteler bünyesindeki Türkçe Öğretim Merkezlerinde, yurt dışında ise Türkoloji bölümleri ile Yunus Emre Enstitüsü tarafından açılan kültür merkezlerinde öğretilmektedir (Barın, Çangal ve Başar, 2017). Aynı zamanda yine yurt dışında Türkiye’nin uluslararasılaşma faaliyetlerinde önemli rol üstlenen Maarif Vakfı bünyesinde de yurt dışında yaşayan öğrencilere yönelik Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi söz konusudur. Türkçenin geniş çapta konuşulan bir dil olması, yurt içinde ve yurt dışında genel olarak ortak bir vizyonu benimseyen kurumlar tarafından öğretilmesi Türkçenin uluslararası bir dil olduğunun kuşkusuz en büyük göstergesidir.

Ülkemizde ise, dünya ölçeğinde ilk sistemli dil öğretimi Ankara Üniversitesine bağlı Türkçe Öğretim Merkezinin (TÖMER) 1984’te kurulmasıyla başlamıştır (Özdemir, 2018: 64). 1984 yılında sistemli bir biçimde Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezinde (TÖMER) başlayan dil öğretim hizmetine 1994 yılında Gazi TÖMER ardından da Ege Üniversitesine bağlı Türkçe Öğretim Birimi (TÖBİR) katılmıştır. 1950 yılından sonra üniversiteler bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ciddi biçimde ele alınmaya başlanmıştır. Bunun yanında bugün yabancılar Türkçe öğretmek amacıyla birçok üniversite bünyesinde kurulmuş resmi ve özel nitelikte Türkçe öğretim merkezi bulunmaktadır. Boylu ve Başar (2016) tarafından yapılan bir çalışmada Türkiye genelinde 85 adet Türkçe Öğretim Merkezi tespit edilmiştir. Bugün elbette bu sayının daha fazla olduğu aşikârdır.

Türkçe öğretimi ve Türk kültürü kapsamında yapılan her çalışmanın önemli olduğu araştırmacılar tarafından sürekli vurgulanmış olsa da yabancılara Türkçe öğretimi için kurulmuş olan söz konusu kurumlarda gerçekleştirilen Türkçe öğretim faaliyetlerinde bazı sorunlar yaşanmaktadır (Demirel ve Kökçü, 2018: 1888). Alan yazında yapılan araştırmalara bakıldığında çalışmalara konu olan bu ortak sorunlar Barın vd., (2017: 82)'e göre yabancılara Türkçe öğretimi disiplini ile ilgili iş birliğiyle hazırlanmış ortak bir program bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Mete ve Gürsoy (2013: 343)'a göre ise, konu ile ilgili eşgüdüm ve iş birliğiyle oluşturulmuş bir devlet politikası uygulanmadığından bugüne kadar alana özgü temel ilke ve çerçeveler oluşturulamadığını belirtmiştir. Bu sorunlar özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında istihdam edilecek öğretmenlerin yetiştirilmesine de engel olmaktadır. Çünkü bugün YÖK tarafından yönetmeliği oluşturulmuş ve hali hazırda devam eden yabancı dil olarak Türkçe öğretmenliği adı altında lisans programı bulunmamaktadır. Bu durum yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan birçok eğitimcinin yakındığı bir durum olmuştur. Bu öğretim programının gerekliliği hakkında alan yazında yapılmış bazı çalışmalara bakıldığında; Kana, Boylu ve Başar (2016) tarafından yapılan çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi dalında nitelikli öğretmen ihtiyacı olduğu belirtilmiştir. Çünkü ana dili olarak Türkçe öğretimi ile yabancı dil olarak Türkçe öğretimi arasında kuram ve uygulama açısından ciddi farklılıkların bulunduğu ifade edilmiştir. Güzel ve Barın (2013: 63), bu konuda “Yabancılara Türkçe öğretiminin kendine mahsus birtakım incelikleri vardır. Bunların en önemlileri öğretim elemanın seçilişi ve yetiştirilmesiyle, ders işleme tekniği ve sınıf içi uygulamalardır.” Bu bağlamda hedef kitlenin yabancı bireylerden oluşması nedeniyle bu alanda çalışacak öğretmenlerin yabancı dil öğretimindeki strateji, yöntem ve teknik bilgisi bakımından donanımlı olması, belirli düzeyde pedagojik yeterliğe sahip olması gibi birtakım niteliklerin öğretmenlerde bulunması gerekmektedir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen bireylerin sayısında yaşanan artış alanda dil öğretimini gerçekleştirecek nitelikli öğretmen ihtiyacını doğurmaktadır. Bugün alandaki öğretmen ihtiyacı genellikle yukarıda sözü geçen üniversiteler bünyesinde kurulan TÖMER'lerin açmış oldukları “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sertifika Programı” kapsamında

yürütülmektedir. (Dilek)'in ifadesine göre, 2000 yılından itibaren yabancılara Türkçe öğretimi alanında öğretmen açığı baş göstermiştir. Açığı kapatacak herhangi bir lisans programı bulunmadığı için bu konuda en büyük kurum olan Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER yeni istihdam ettikleri öğretmenleri staj ve hizmet içi eğitimle yetiştirmiştir. Aralık 2017 itibarıyla sertifika programı açan üniversite sayısı 30'a yükselmiştir. Bu bağlamda açılan programların bugün daha fazla olduğu düşünülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, YÖK'te tanımlı ve çerçevesi çizilmiş bir program olmadığı için kurumlar tarafından gereksinimlere bağlı olarak belirlenmiş hedeflerle kazanımlar ve yazılan kitaplar doğrultusunda yapılan planlar çerçevesinde yürütülmektedir (Kan, Sülüoğlu ve Demirel, 2011: 30). Bu durum, verilen sertifikaların farklı koşullarda alınmasına, ortak ölçütlerin olmamasına dolayısıyla ortak niteliğe sahip olmayan kişilerin sertifika sahibi olmasına ve ilerleyen dönemde bu farklı koşullara bağlı biçimde yabancı dil olarak Türkçe öğretmesine ortam hazırlamaktadır (Bulut, 2020: 376). Bu bağlamda değerlendirildiğinde, sadece sertifika programı kapsamında alınan teorik bilgilerin öğretmenlerin sınıf içi bilgi ve becerilerini kullanmasında yeterli olmadığı görülmektedir. Bunun yanında gerek sertifika programı kapsamında yürütülen uygulamalı staj eğitimlerinin gerekse çeşitli TÖMER'ler bünyesinde gerçekleştirilen yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışacak olan öğreticilere yönelik staj uygulamalarının çok ciddi ve verimli bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışacak olan öğreticilere yönelik düzenlenen sertifika programlarının teorik ve uygulama derslerinin farklılık gösterdiği görülmektedir. 2017 yılında Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi TÖMER'in bu alana yönelik düzenlediği sertifika programında 24 saat teorik ve 16 saat uygulama derslerinin olduğu görülmektedir. (<https://tomer.ahievran.edu.tr/detay/Duyurular/11>) 2019 yılında ise Eskişehir Osmangazi Üniversitesi TÖMER'in düzenlediği sertifika programında 60 saat teorik ve 20 saat uygulama dersleri olduğu görülmektedir. (<https://tomer.ogu.edu.tr/Sayfa/Index/20/yabanci-dil-olarak-turkce-ogretimi-sertifika-programi>) Bu bağlamda sertifika programı saatlerinin de neye göre farklılık gösterdiği ayrı bir tartışma konusu olarak düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğreticilerin

yapmış oldukları staj uygulamasının mesleki gelişimlerine yönelik görüşlerini belirlemeye çalışmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda yer alan açık uçlu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğreticilerin staj sürecinin yeterliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğreticilerin staj sürecinde aktif pasif olma durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğreticilerin staj sürecindeki durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Öğreticilerin staj sürecinde en faydalı kurun hangisi olduğuna dair görüşleri nelerdir?
5. Öğreticilerin staj sürecinde en çok işlerine yarayan kurun hangisi olduğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Staj sürecindeki öğrenci ve öğretici ilişkisinin nasıl olması gerektiğine dair görüşleri nelerdir?
7. Öğreticilerin staj sürecindeki gözlemlerinin öğretmen yeterliğine ve etkisine yönelik görüşleri nelerdir?
8. Staj sürecinin materyal üretim becerisine ilişkin görüşleri nelerdir?
9. Öğreticilerin staj sürecinde dikkat etmesi gereken hususlara dair görüşleri nelerdir?
10. Staj sürecinin mesleki deneyim açısından akademik başarıyla ilişkisine dair görüşleri nelerdir?
11. Öğreticilerin alanda karşılaştıkları güçlüklerle dair görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğretmenlerin yapmış oldukları staj uygulaması hakkında görüşlerini belirlemeye yönelik nitel desende hazırlanan bir durum çalışmasıdır. Yıldırım ve Şimşek (2008: 39)'e göre nitel araştırma; “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Tablo 1: Çalışma Grubundaki Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri

Öğretmenlerin Özellikleri		f
Cinsiyet	Kadın	6
	Erkek	4
Eğitim	Yüksek lisans mezunu	5
	Yüksek lisan öğrencisi	5
Mesleki Deneyim	0-1	2
	1-2	2
	2-3	2
	4-5	4

Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul Aydın Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde (Aydın TÖMER) staj yapan ve daha sonrasında da başarılı olup göreve başlayan 10 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan 10 öğretmenin 6'sı kadın 4'ü erkektir. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin mesleki deneyim kriterleri değişiklik göstermekle birlikte 6 öğretmen 1-3 yıl, 4 öğretmenin ise 4-5 yıl arası mesleki deneyimleri bulunmaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak toplam 11 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde araştırmacının ele alacağı konu başlıkları mevcuttur ve her katılımcıya benzer veya aynı sorular sorulur (Buran, 2017:47). Veri toplama sürecinde çalışmanın güvenilirliği ön planda tutularak yapılan tüm görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Söz konusu görüşme formu hazırlanırken gerekli alanyazın çalışmalarına bakılmış ve görüşme formunun hazırlanması sırasında Türkçe Eğitimi alanında görev yapan Uzmanın görüşleri alınarak ölçeğe son şekli verilmiştir.

Araştırmanın bu aşamasında elde edilen veriler bilgisayar ortamında kaydedilmiştir. Verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. İçerik

analizinde amaç, verileri tam anlamıyla açıklayarak kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Verilerin analizinde öncelikli olarak öğretmenlerin cinsiyet, öğrenim durumu gibi kişisel bilgileri belirlenmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin görüşleri, hazırlanan görüşme formundaki soruların içeriğine göre çeşitli bulgular halinde açıklanarak analiz işlemi gerçekleştirilmiştir. Çalışma içeriğinde öğretmenlerin vermiş oldukları cevapların frekans tablolarına yer verilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlerin staj uygulaması hakkındaki görüşleri, soruların içeriklerine göre çeşitli başlıklar altında toplanmış ve bulgulara ulaşılmıştır. Ortaya çıkan bulgular kodlanırken 1 numaralı öğretmenin 1. numaralı görüşme formuna verdiği cevap “Ö.-1.1.” şeklinde kısaltılmıştır.

Tablo 2: Staj Sürecinin Yeterliliğine Dair Bulgular

Staj süresi	f
3 ay	6
2 ay	2
12 ay	1
3 hafta	1

Staj sürecinin yeterliliğine dair bulgulara bakıldığında öğretmenlerin büyük çoğunluğu 3 ay staj yaptıklarını belirtmişlerdir (n=6). Fakat sürenin yetip yetmediği ve ideal bir staj süresinin ne kadar olduğuna dair öğretmenlerin farklı görüşleri bulunmaktadır. Bu görüşlere bakıldığında ise:

- Ö-1.1. Staj çoğu konuda yeterli oldu. 6 aya kadar staj devam edebilir.
- Ö-2.1 Staj sürem yeterli değildi. Başlangıç ve ileri olmak üzere en az iki kurda staj yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bu sebeple en az 4 ay olmalı diyebilirim.
- Ö-3.1 Bana göre stajyer öğretmenin bu vakti değerlendirebiliyor olması önemli. Bunun dışında bütün seviyeleri gözleyebilmesi adına 4-5 aylık bir süreç olması gerektiğini düşünüyorum.
- Ö-4.1 Staj süresi yeterliydi. 2 aylık bir sürecin öğretmen, öğrenci

ve süreci tanımak açısından yeterli olduğu kanaatindeyim.

- Ö-5.1 Staj süresi daha uzun olmalı. İdeal süre bir yıl olabilir bence.
- Ö-6.1 Süre yetti ama bir hoca bütün kurları en az 2 hafta görmeli diye düşünüyorum. Çünkü her seviyenin kendine öz özellikleri ve yöntemleri bulunmakta.
- Ö-7.1 O zamanlar staj süresi bana yeterli gelmişti ama şimdi geriye dönüp baktığımda biraz daha fazla staj yapmanın faydalı olacağını düşünüyorum. En az minimum 2 ay stajın kesinlikle yapılması lazım.

Staj sürecinin yetip yetmediği ve ideal bir sürenin ne kadar olması gerektiğine dair görüşlere bakıldığında öğretmen, öğrenci ve süreci tanımak açısından 3 ila 4 aylık bir sürecin ideal bir staj süresi olabileceği ortak görüş olarak vurgulanmıştır.

Tablo 3: Öğretmenlerin Staj Sürecinde Aktif-Pasif Olma Durumlarına İlişkin Bulgular

Aktif – Pasif Durumları	f
Aktif	6
Pasif	2
Yarı aktif	1

Staj sürecinde aktif-pasif olma durumlarına dair bulgulara bakıldığında ise, öğretmenlerin büyük çoğunluğu aktif olarak staj sürecini tamamladığını ifade etmiştir (n=6). Bu süre zarfında staj süresi yeterli olmadığını ifade eden öğretmenimiz süreçte aktif olamadığını ifade etmiştir (Ö=2). Aktif olan bir öğretmen ise, öğrenci çalışmalarına katıldığını ve yer yer ders sunumları yaptığını ifade etmiştir.

- Ö-1.2 Sınıf öğretmeni daha aktifti. Bazı zamanlar öğretmenin kontrolünde aktif olduğum oldu. Her zaman değil.
- Ö-3.2 Aktifim. Gözlem yaptığımız yerler olmakla birlikte

öğrenci çalışmalarına yardımcı olduğum ve yer yer ders sunumları yaptığım oldu.

- Ö-5.2. Süre çok yeterli değildi, pek aktif olamadım.
- Ö-6.2 İlk 9 ay çok aktif değildim, yarı aktiftim. Son 3 ay ise tam zamanlı staj yaptığım için daha aktif oldum.

Tablo 4: Öğretmenlerin Staj Sürecindeki Durumlarına İlişkin Bulgular

Öğretmen Durumları	f
Yardımcı öğretmen	6
Gözlem yapan öğretmen	4

Staj sürecinde öğretmenlerin arkada oturup dersi dinlemesine veya yardımcı öğretmen gibi derse katılarak staj sürecini tamamlamasına ilişkin bulgulara bakıldığında, 6 öğretmenin staj sürecinde öğretmenin yardımcı öğretmen gibi derse katılması gerektiğini (f=6), 4 öğretmenin ise staj sürecinde, öğretmenin hem yardımcı öğretmen gibi derse katılmasını hem de gözlem yaparak ve dinleyerek staj sürecini tamamlaması gerektiği yönünde görüşlerini belirtmişlerdir (f=4).

Bu bağlamda staj sürecinde öğretmenin ders zamanına ve sınıf içindeki durumuna dikkat edilerek gerekli olan yerlerde ve uygun görüldüğü takdirde yardımcı öğretmen pozisyonunda derse katılarak staj süreci verimli bir şekilde tamamlanmalıdır.

- Ö-5.3 Staj bana göre ders öğretmenin dersini ve otoritesini etkilemeyecek şekilde hem dinlemek ve gözlem yapmak hem de yardımcı öğretmenlikten ziyade, dersin öğretmenin uygun gördüğü ölçüde derse katılmaktır. Bir derste 2 öğretmenin aktif olmasını doğru bulmuyorum. Öğretmen ve stajyer birbirinin ders zamanına saygılı olmalı ve müdahale etmemelidir.
- Ö-6.3 Her ikisi de. İlkini yeterince tecrübe edince ikincisini yapmaya başlamak gerekir.
- Ö-8.3 Tabii ki derse katılmak. Dinleyici olmanın gözlem yapmanın da faydaları var elbet fakat bilgiyi uygulayabilmek gerçekten farklı.

Tablo 5: Staj Yapılma Sürecinde En Faydalı Kurun Hangisi Olduğuna Dair Bulgular

Kur Düzeyi	f
A1	9
B1	1

Tablo 4’te de gösterildiği üzere, 9 öğretmen staj sürecinde en faydalı kurun A1 kuru olduğunu belirtmiştir (n=9). Bir öğretmen en faydalı kurun B2 (orta seviye) olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda işin ilk başladığı nokta ve öğretmenlerin genel olarak zorlandığı bir kur olması sebebiyle A1 kurunda staj yapmanın daha faydalı olduğu yönünde öğretmenlerin görüşleri bulunmaktadır. B2 kurunda staj yapmanın daha faydalı olduğunu düşünen öğretmen ise, bu kurda daha fazla gramerler olduğunu, staj uygulamasına kur odaklı bakmadığını, öğretmenin daha çok dil bilgisi konularını staj sürecinde kavraması gerektiğini ifade etmiştir.

- Ö-5.4. Öğrenciyle ilk iletişimi, etkileşimi, yaklaşımı görmek açısından A1’dir.
- Ö.6.4. A1 seviyesi daha faydalıdır. Çünkü işin ilk başladığı nokta. Ne kadar tecrübeli olursanız olun ilk başladığınız zaman A1 kurunda en tecrübeli öğretmen bile ilk hafta biraz bocalayabiliyor.
- Ö.8.4. Bence A1 seviyesi. Gerçekten zor ve sıfırdan başlayan bir eğitim süreci. Staj yapan öğretmen için de ilk adımı bilmek, görmek önemlidir.
- Ö.9.4. B2 kuru daha faydalıdır. Çünkü staj uygulamasına kur odaklı bakmıyorum. Bence bir öğretmen hangi kurda staj yapmalı konusu yerine hangi dil bilgisi konularını görmeli diye düşünmeliyiz. Bu bakımdan B2 kurunda daha fazla gramerler olduğu için, en faydalı kurun B2 olduğunu düşünüyorum.

5. Staj Sürecinde En Çok İşe Yarayan Kur ve Staj Yapacak Adayların Hangi Kurdan Başlaması Gerektiğine Dair Bulgular

Bu bölümde elde edilen veriler tablo yapılarak gösterilmemiştir. Staj sürecinde araştırma grubunda yer alan tüm öğretmenler en çok A1 kurunun

işlerine yaradığını ve bu işi ilk kez yapacak olanların da mutlaka A1 kurundan başlaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Özellikle A1 kurunun başlangıç seviyesi olması, öğretmenin hangi konuya nasıl başladığını ve öğrenciye anlatacağı konuyu nasıl ve ne şekilde verdiğini gözlemek adına stajların A1 kurundan başlaması gerektiği öğretmenlerce vurgulanmıştır.

- Ö-5.5. Öğrenciyle iletişim kurabilme yönünde A1 daha faydalıydı diyebilirim. Ben A1'den başlamasını tavsiye ederim.
- Ö-6.5. A1'den yani en temelden başlamasını öneririm. Çünkü işin ilk başladığı nokta, karşınızdaki kitleyi en iyi A1 kurunda anlıyorsunuz.
- Ö-7.5. A1 başlangıç seviyesi olması sebebiyle çok önemli. Ben de A1 seviyesinde birçok şey öğrendim.
- Ö-8.5. A1 kuruydu. Kendime uyarladığım notlarımı, hazırladığım çalışma kağıtlarını ve oyunları kendi sınıfımda gerçekleştirebilmişim. Kesinlikle staj yapmaya A1 kurundan başlanmalı. Hiçbir şey bilmeyen öğrencilerin uzun süren eğitim sürecini gözlemlemekte, neyi nasıl öğrendiğini görmekte fayda var.
- Ö-9.5. Kesinlikle A1 kurundan başlamasını tavsiye ederim çünkü en çok işime yarayan kur A1'di. A1 kurunda tuttuğum staj defterime bile ara sıra açıp bakıyorum. O yüzden A1 çok önemli.

Tablo 6: Staj Sürecinde Öğrenci Öğretmen İlişkisine Dair Bulgular

Öğrenci-Öğretmen İlişkisi	f
İyi gözlemlerdim	7
Fikir edindim	1
Kısmen	2

Staj sürecinde öğrenci öğretmen ilişkisinin nasıl olması gerektiğine dair bulgulara baktığımızda, öğretmenlerin büyük çoğunluğu bu ilişkiyi iyi gözlemlediklerini ve bu süre zarfında da fikir edindiklerini belirtmişlerdir (n=7). 1 öğretmen ise söz konusu ilişkiyi deneyimledikten sonra

anlayabildiğini (Ö=1), 2 öğretmen ise öğrenci ve öğretmen ilişkisini kısmen anlayabildiğini ifade etmiştir (Ö=2). Öğrencilere karşı hem öğretmen hem de saygıyı geçmeyecek şekilde arkadaş gibi davranılması, samimi bir yaklaşımın benimsenmesi, güven duygusunun oluşturulması gibi etkenlerin bu süre zarfında çok etkili olduğu öğretmenlerin görüşlerince belirtilmiştir.

- Ö-1.6. Arkadaş gibi yakın ve eğlenceli fakat bir öğretmen öğrenci arasındaki saygıyı aşmayacak şekilde.
- Ö-2.6. Hayır. Deneyimledikten sonra tam anlamıyla anlayabildim.
- Ö-3.6. Samimi babacan bir tavır olmalı. Çünkü öğrenci dil öğrenmeden önce karşısındakine güvenmek ister bu güvenin samimiyetle sağlanılacağını düşünüyorum.
- Ö-5.6. Az süre staj yaptım fakat nasıl olması ve olmaması gerektiği konusunda az da olsa bir fikir edindim diyebilirim.
- Ö-6.6. Her öğretmenin, öğrencilerine yaklaşımı ve onlarla ilişkisi farklı olabilir. Bazı noktalarda bu gözlemler bana da fikir sağladı.
- Ö-7.6. Evet, kesinlikle. Hem öğretmen hem de arkadaş olmak gerekiyor.

Tablo 7: Staj Sürecinde Öğretmenleri Mesleki Yeterliklerinin Olup Olmadığına Dair Bulgular

Öğretmen Yeterlikleri	f
Tecrübeli ve Yetkin	8
Çekimser	2

Staj sürecinde sınıfta dersi dinlenen öğretmenin mesleki yeterliklerine ilişkin bulgulara bakıldığında, öğretmenlerin çoğunluğu sınıfta dersini dinlediği öğretmenin tecrübeli ve yetkin olduğunu belirtmiştir (n=8). 2 öğretmen ise bu süre zarfında dersini dinledikleri öğretmenin çekimser olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda dersini dinledikleri öğretmenlerden ister istemez etkilendiklerini, birden fazla hocayı görüp kendilerine ait bir strateji oluşturmayı hedeflediklerini vurgulamışlardır.

- Ö-1.7. Gayet başarılı buldum her öğretmenin kendine göre izlediği bir yol vardı. Birbirinden farklı tarzları olmasına rağmen öğrencilerinin hocalarını sevdiklerini gözlemledim.
- Ö-2.7. Derslerine katıldığım öğretmenlerin mesleki yeterlilikleri ve deneyimlerinden oldukça faydalandım. Kesinlikle bana çok şey kattılar.
- Ö-3.7. Mesleki olarak yeterliydi. Tabi ki bu anlamada yanında staj yaptığım hocalardan ister istemez etkileniyorsunuz. Bu anlamda birden çok hocayı görüp kendi stratejinizi oluşturmalısınız.
- Ö-6.7. Farklı öğretmenlerin derslerine girdim. Bu öğretmenler, işini severek yapan farklı özellikleri olan ve farklı yeterlilikleri ön plana çıkan öğretmenlerdi. Tabii ki bir noktada stajın amacı budur zaten, az veya çok muhakkak etkilemiştir.

Tablo 8: Staj Sürecinin Materyal Üretim Becerisine Etkisine Dair Bulgular

Materyal Üretim Becerisi	f
Evet, fikir verdi	7
Hayır, fikir vermedi	1
Kısmen	2

Staj sürecinin hazırlanacak materyaller hakkında öğretmenlere bir fikir verip vermediğine ilişkin bulgulara bakıldığında, öğretmenlerin büyük çoğunluğunu bu materyallerin ne tür olması gerektiğine dair fikir edinmişlerdir (n=7). Bir öğretmen ise bu materyallerin ne tür olacağını zaman içinde öğrendiğini ifade etmiştir. İki öğretmen de kısmen fikir edindiklerini belirtmişlerdir. Bu süre zarfında hazırlanacak materyallerin somut ve öğrencinin kolayca anlayabileceği, öğrencinin seviyesine uygun, süre içerisinde öğrenciyi sıkmayan ve aktif tutan materyaller üretilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Staj sürecinde dijital içerikli materyallerin kullanılması öğretmenleri etkilemiştir.

- Ö-3.8. Evet bir fikir verdi. Özellikle dil somutlaştırabilmenin önemini

gösterdi. Somut ve öğrencinin rahatlıkla anlamlandırabileceği materyaller üretmeliyiz.

- Ö-5.8. Kısmen de olsa biraz fikir edinebildim.
- Ö-6.8. Evet. Farklı seviyelerde, farklı türde ve içerikte materyaller hazırlanabileceğini gördüm.
- Ö-7.8. Maalesef vermedi, ben zaman içinde öğrendim.
- Ö-8.8. Evet verdi. Hazırlanacak materyaller öğrenciyi aktif kılacak, sıkılmayacak ve seviyesine uygun olacak. Aksi halde öğrenci gerçekten sıkılıyor ve yapmak istemiyor. Eğlenerek öğrenmek öğrencilere katkı sağlıyor.
- Ö-9.8. Elbette verdi. Bütün hocalarda az da olsa bir kitaba bağımlılık vardı. Fakat video/müzik içerikli materyalleri staj sürecinde fazla gördüm. Bunlar beni çok etkiledi. Ekstra olarak bunların yanına kelime kartları oluşturulabilirdi. Aynı zamanda dijital içerikli materyaller olmalıydı tabii. Sadece tek bir kaynağa bağlı kalmamamızı çok iyi öğrendim.
- Ö-10.8. Elbette verdi. Materyal konusuna baktığımızda yabancılara Türkçe öğretiminde ana materyalin öğretmen olduğunu gördüm. Sizin hareketleriniz, jest ve mimikleriniz olumlu veya olumsuz öğrenciyi çok etkiliyor ve kesinlikle görsel içerikler olmadan bu işin yapılamayacağını çok iyi anladım. Fiillerin hareketlerini uygulamayı staj sürecinde edindim ve benim işime süreç içerisinde çok yaradı.

9. Staj Sürecinde Dikkat Edilmesi Gereken Temel Hususlara İlişkin Bulgular

Bubölümde ortaya çıkan bulgular çeşitli başlıklar altında değerlendirilmiştir. Öğretmenlere, “*Bir öğretmen adayının staj sürecinde dikkat etmesi gereken temel hususlar ne olmalı?*” sorusu yönlendirilmiştir. Ortaya çıkan öğretmen görüşlerinin farklılık ve benzerlik gösterdiği görülmüştür. Bir öğretmen adayının staj sürecinde dikkat etmesi gereken temel hususlar alt başlıklarla şu şekilde değerlendirilmiştir:

1. Öğretmen adaylarının bu süreçte iyi gözlem yapması
2. Derslere aktif katılım sağlaması ve disiplinli olması
3. Ders içeriklerine dair materyal tasarlayıp dönüt alması
4. Sınıf içerisinde öğrenci öğretmen ilişkisini iyi kurması

Yukarıdaki maddeler öğretmen adaylarının ortak olarak vurguladığı temel hususlar olarak değerlendirilmiştir.

- Ö-1.9. Gözlem yeteneği kuvvetli olmalı ve staj en önemli odağı olmalı. Zamanında gelip zamanında ayrılmalı.
- Ö-2.9. İyi gözlem yapmalı, disiplinli ve sürekli olarak derslere aktif katılım sağlamalı.
- Ö-3.9. Stajyer öğretmen süreci nasıl yönetmesi gerektiğini iyi bilmeli ve alana çok iyi hâkim olmalı.
- Ö-4.9. Dersin işlenişini aksatmayacak şekilde bu süreci tamamlamalı. Sadece gözlem yapmamalı, ders içeriğine dair materyal hazırlayıp dönüt almalı. Dersin düzenini bozmayacak şekilde öğrencilerle iletişim kurmayı denemeli.
- Ö-6.9. Materyal hazırlama sürecinde, ders anlatımına ve öğrenci ilişkilerine dikkat etmeli.
- Ö-7.9 Devamlılık, disiplin, öğrenme azmi. Bu üç faktörü staj sürecinde yerine getiren öğretmen bu süreci başarılı bir şekilde tamamlayacaktır.
- Ö-8.9. Aktif, güler yüzlü ve hareketli olmalıdır. Staj sürecinde bizlerle fikir alışverişinde bulunarak materyal tasarlamaya başlamalıdır.
- Ö-9.9. Aktif olarak staj sürecinde görev almalı. Sadece arkada dersi dinleyerek stajını tamamlamamalı. “Ben ne yapabilirim?” diye sınıf hocalarına sormalı.
- Ö-10.9. Staj yapan öğretmen adayının her şeyden önce istemesi lazım. Staj sürecinde alanla ilgili akademik okumalar yapmalı. Ve her şeyden önemlisi devamlılık çok önemli. İstikrarlı bir şekilde derslere gelmeli. Öğrenci-öğretmen ilişkisini iyi kurması ve gözlemlemesi gerekir.

10. Staj Sürecinin Akademik Başarıya Bir Etkisinin Olup Olmadığına Dair Bulgular

Bu bölümde öğretmenlere, “*Bu alanda staj yapmanın mesleki deneyim açısından akademik başarıya doğrudan bir etkisi var mı?*” sorusu yönlendirilmiştir. Ortaya çıkan bulgulara bakıldığında araştırma grubunda bulunan tüm öğretmenler staj sürecinin akademik başarıya doğrudan bir etkisinin olduğunu, staj sürecinde alanı iyi gözlemledikleri için akademik çalışma yapma noktasında fikir edindiklerini belirtmişlerdir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanının teorik ve pratik olarak birbirinden farklı değil iç içe olduğu, işin içinden gelmeyen kişilerin yapmış oldukları akademik çalışmaları sınıf içinde pratiğe dökme noktasında problem yaşadıkları öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

- Ö-3.10. Tabii ki alan içi akademik çalışmalar yapma noktasında süreci daha iyi gözlemleyebiliyorsunuz.
- Ö-5.10. Kaliteli ve emek verilerek, boş geçirilmeden yapılan stajın oldukça etkili olduğunu düşünüyorum. Staj sürecinde akademik okumalar yapmanın alanı tanıma açısından çok büyük fikir verdiğini söyleyebilirim.
- Ö-6.10. Evet. Stajınızı nerede, ne zaman, hangi şartlarda ve hangi öğreticiler eşliğinde yaptığınız etkiler.
- Ö-8.10. Bence kesinlikle staj yapmanın başarıya etkisi var. Öğrenilen bütün bilgilerin pratiğe dökülmesi, kullanılması ve daha çok araştırmaya ihtiyaç duyulması başarıyı artırır.
- Ö-9.10. Kesinlikle var. Mutfağından gelmediğiniz bir işi yapmanız biraz havada kalacaktır. Akademik olarak bazı makaleleri okuduğumuzda sınıfa tam uygulayamayacağımızı görüyoruz. Teorik olarak çok iyi yazılmış ama uygulama aşamasında problemlerin olduğunu görmekteyiz. İşin içinden gelen birisi, işin yapılabilirliğini görecektir.
- Ö-10.10. Kesinlikler etkisi var. Bu işin teorik ve pratik kısmı birbirinden ayrı değil, birbiriyle iç içe.

Tablo 9: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretmenliğinde Karşılaşılan Güçlüklerle Dair Bulgular

Karşılaşılan Güçlükler	f
Kaynak/Materyal eksikliği	4
Karma sınıflarla derse girmek	2
Farklı kültürdeki öğrencileri ilk başta tanımanın güçlüğü	2
Dil bilgisi konularını kavratmak	1
Karşılaştığım güçlük yok	1

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan ve çalışma grubunda bulunan öğretmenlerin süreç içerisinde karşılaştıkları güçlüklerin neler olduğuna dair bulgulara bakıldığında öğretmenlerden dördü kaynak ve materyal eksikliğini kendilerine güçlük yarattığını (f=4), iki öğretmen ise farklı coğrafyalardan gelen öğrencileri sürecin ilk başlarında tanımakta güçlük yaşadığını (f=2), karma sınıflarda derse girildiğinde zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi konularını öğrenciye kavratmakta biraz güçlük yaşadıkları yine bir öğretmen tarafından ifade edilmiştir.

- Ö-1.11. En büyük güçlük farklı öğretmenlerin öğrencileriyle karma bir B1 sınıfında göreve başlamak oldu.
- Ö-2.11. Kaynak ve materyal eksikliği, lisans ve yüksek lisans derslerinin nitelikli olarak verilmemesi.
- Ö-3.11. Kaynak yetersizliği bu alanda karşılaştığım en büyük güçlüklerden birisi.
- Ö-4.11. Karşılaştığım çok büyük bir güçlük olmadı. Sadece farklı karakterde öğrencilerim oldu. Bir süre alışma sürecimiz oldu fakat bu da büyük bir güçlük değildi.
- Ö-5.11. Farklı kültürdeki öğrencileri ilk başlarda tanımanın

güçlüğünü yaşadım.

- Ö-6.11. İleri seviyelerdeki bazı dil bilgisi konularını öğrencilere tam olarak kavratamadığımı fark ettim.
- Ö-7.11. Farklı yaş gruplarına aynı sınıfta Türkçe öğretmenin karşılaştığım en büyük güçlüklerden biri oldu.

Tartışma ve Sonuç

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanı son yıllarda gittikçe önem kazanan bir alan olmuştur. Bu alanın kendine özgü temel ilkeleri, yöntem ve teknikleri bulunmaktadır. Barın (2004:23) bu alanın temel ilkelerini 8 farklı başlık altında şu şekilde belirtmiştir:

- a. Dil öğretimin planlanması
- b. Dört temel beceriyi dikkate alma
- c. Basitten karmaşığa, somuttan soyuta gitme
- ç. Bir seferde tek yapıyı sunma
- d. Verilen bilgi ve örneklerin hayata uygun olması
- e. Öğrencileri aktif kılma
- f. Bireysel farklılıkları ele alma
- g. Görme ve işitmeye dayalı araçlardan yararlanma

Genelde yabancı dil öğretimi özelde ise yabancı dil olarak Türkçe alanında farklı yöntemlerin kullanıldığı bilinmektedir. “Dil bilgisi çeviri yöntemi”, “Doğrudan öğretim yöntemi”, “İşitsel-Dilsel Yöntem”, Bilişsel Öğrenme Yöntemi ve İletişimsel Yöntem” bu alanda kullanılan yöntemlerdendir.

Ana dili olarak Türkçe öğretimi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanları birbirinden farklı olduğu için yabancılara Türkçe öğretecek öğreticinin çok farklı stratejilere, yöntem ve tekniklere sahip olması gerekmektedir. Bugün başta Yunus Emre Enstitüsü, Millî Eğitim Bakanlığı ve Üniversiteler olmak üzere çeşitli kamu/özel kurum ve kuruluşlar çok yoğun bir biçimde lisansüstü programlar, sertifika programları ve hizmet içi kurslar düzenleyerek yabancılara Türkçe öğretecek öğreticileri yetiştirmeye çalışmaktadır (Demirel ve Kökçü 2018: 1896). Özellikle (Dilek)’in ifadesine göre Aralık 2017 itibariyle sertifika programı açan üniversite sayısı 30 olarak ifade edilmiş ve programı açan üniversite

sayıları listelenmiştir. Programda geçen teorik eğitimlerin ve uygulamalı eğitimlerin oldukça az olduğu ve ders saatlerinin birbirinden çok farklı olduğu görülmektedir. Bugün yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifika programını açan üniversite sayısının çok daha fazla olduğu düşünülmektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi alanı için öğretim programları, ders materyalleri ve multimedya araç-gereçleri gibi unsurlardan yararlanma hususunda belli bir mesafenin kat edildiği görülmekte, ancak alanda çalışacak öğretmenlerin yetiştirilmesi konusunun henüz çerçevesinin çizilmediği ve bu konuda bir standart olmadığı görülmektedir (Barın vd., 2017: 83). Bu nedenden dolayı alandaki öğretmenlerin yetiştirilmesi söz konusu üniversiteler bünyesinde açılan sertifika programları ve staj uygulamaları kapsamında gerçekleşmektedir. Genel olarak sertifika programları kapsamında yapılan stajların kısa sürmesi öğretmenlerin staj sürecinde çok iyi deneyim sağlamadıklarını göstermektedir.

Yapılan bu çalışmanın amacında da belirtildiği üzere sertifika programı kapsamı dışında yapılan stajların da öğretmenlerin mesleki becerilerini geliştirmeye yönelik bir etkisinin olduğu ve bu etkinin de onların ders anlatma süreçlerine yansıdığı tespit edilmiştir. Aydın TÖMER bünyesinde staj yapan öğretmenlerin uygulamaya yönelik görüşlerine bakıldığında genel olarak şu sonuçlar elde edilmiştir:

- 3 aylık bir staj sürecinin öğretmen, öğrenci ve süreci tanımak açısından yeterli olduğu,
- Öğretmenlerin staj sürecinde gözlem yapmalarının yanında yer yer öğrenci çalışmalarına katılmaları ve ders sunumları yapmaları,
- A1 kurunun başlangıç kuru olması, öğrenciyle ilk iletişimi ve etkileşimi iyi kurabilmek adına A1 kurunda staja başlanması,
- Öğrencilerle saygı çerçevesini aşmayacak şekilde yeri geldiğinde arkadaş gibi iletişimin kurulması, samimi bir dilin her zaman benimsenmesi,
- Staj sürecinde öğretmenlerin ders anlatış metotlarını iyi gözlemleyip kavrayarak kendi stratejilerini oluşturmaları,
- Öğrenciyi süreç içerisinde aktif kılacak, derse katılımını sağlayacak

ve sıkılmayacak materyallerin üretilmesi. Bunun yanında mutlaka dijital içerikli materyallerin üretilmesi,

- Staj sürecinin zamanına riayet edilmesi, disiplinli bir şekilde devamlılığının sağlanması,
- Süreç içerisinde mutlaka alanla ilgili akademik okumaların yapılması,

sonuçlarının ortaya çıktığı ve öneri niteliğinde olduğu görülmektedir.

Çıkar Çatışması ve Etik Bildirimi

Çalışmada çıkar çatışmasına yol açacak herhangi bir husus bulunmadığını ve araştırmanın tüm süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu beyan ederim.

Kaynakça

[1] Açık, F. (2008). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu Bildirileri*. Lefkoşa: Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü.

[2] Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde temel ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (1), 19-30.

[3] Barın, E., Çangal, Ö. ve Başar, U. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında görev yapacak öğretmenlerin özel alan yeterliklerine ilişkin bir öneri. *International Journal of Language Academy*, 5(7), 81-98.

[4] Boylu, E. ve Başar, U. (2016). Türkçe öğretim merkezlerinin güncel durumu ve standartlaştırılması üzerine. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (4)24, 309-324.

[5] Buran, A. (2017). *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları*. F.N. Seggi ve Y. Bayyurt (Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.

[6] Demirel, Ş. ve Kökçü, Y. (2018). Yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programına katılan öğrencilerin sertifika programı hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 1884- 1901.

[7] Dilek, İ. (?). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifika programları; ortaya çıkışı, gelişimi, ihtiyaçları karşılama durumu. <https://www.academia.edu/35623933>. 10.12.2020 tarihinde erişilmiştir.

[8] Erdem, İlhan (2009). Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili bir kaynakça denemesi. *Turkish Studies*, 4(3), 888-937.

[9] Güzel, A. ve Barın E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları

[10] Kana, F., Boylu, E. ve Başar, U. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretmeni yetiştirmenin gerekliliği ve lisans programı önerisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(5), 1125-1138.

[11] Kan, M. O., Sülüsoğlu, B. ve Demirel, Ö. (2013). Yabancı dil olarak

Türkçe öğretimi programı ile ilgili okutman ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 10(24), 29-42.

[12] Mete, F. ve Gürsoy, Ü. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğretmen yeterliklerine ilişkin görüşler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 343-356.

[13] Özdemir, C. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesi. *Alatoo Academic Studies*. 2, 58 65.

[14] Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

[15] Web: <https://tomer.ahievran.edu.tr/detay/Duyurular/11> adlı siteye 26.02.2021 tarihinde erişim sağlanmıştır.

[16] Web: <https://tomer.ogu.edu.tr/Sayfa/Index/20/yabanci-dil-olarak-turkce-ogretimi-sertifika-programi> adlı siteye 02.12.2021 tarihinde erişim sağlanmıştır.

[17] Web: <https://istatistik.yok.gov.tr/> adlı siteye 02.12.2020 tarihinde erişim sağlanmıştır.

Extended Abstract

Turkish education with the rapid increase in the number of international students in recent years has been accelerated activities in Turkey. “Teaching Turkish as a Foreign Language” in this area we have referred to as the Turkish teaching activities for students living in Turkey and abroad are made. The teaching of Turkish as a foreign language has improved depending on these developments and Turkish Teaching Application and Research Centers (TOMER) have been opened within the universities in Turkey. In this context, Turkish language is taught as a foreign language by these institutions. However, as stated in the content of this study, there are some problems in the Turkish language teaching activities in these institutions. At the top of these problems, the main problem is the training of teachers who will teach Turkish to international students and their involvement in the field. In this context, the training of these instructors is carried out today within the scope of the certificate programs opened by TOMER. However, it is seen that the theoretical and practical course hours of the certificate programs opened by the universities are different from each other. This problem appears as a separate subject of discussion.

As stated in the essence of this study, it is to determine the opinions of the teachers who teach Turkish as a foreign language about the professional development of their internship practice. For this, the sample of Istanbul Aydın University, Aydın TOMER was chosen as the study group. The reason for this is that the internship application in the institution in question is also carried out independently of the certificate programs. Aydın TOMER has an internship program for trainer candidates who want to do an internship or apply for a job. Within the scope of this internship program, teacher candidates are placed with an experienced trainer and receive internship training for a minimum of 3 months. After this stage, a class is given if the trainer reaches the expected qualification and is deemed appropriate by the institution. In this context, the didactic views on the internship practice in question constitute the essence of the study. The study group of the research consists of 10 instructors. The trainers consist of those who have completed their internship at Aydın TOMER before and succeeded. The research was prepared with qualitative research method and semi-structured interview form developed by the researcher was used as the data collection tool. Within the scope of the said interview form, 11 questions

were asked to the trainers in the study group. The questions are completely open-ended and based on interpretation. At this stage, the interviews were recorded and the findings were reached by ensuring the reliability of the study. The questions in the interview form are as follows:

1. What are the teachers' opinions on the adequacy of the internship process?
2. What are the opinions of the trainers about being active and passive during the internship process?
3. What are the opinions of the trainers about their situation during the internship process?
4. What are the opinions of the trainers on which level is the most beneficial in the internship process?
5. What are the opinions of the trainers regarding the level that works best for them during the internship process?
6. What are their opinions on how the relationship between students and teachers should be during the internship process?
7. What are the opinions of the trainers' observations regarding the teacher efficacy and effectiveness during the internship process?
8. What are the views of the internship process on the material production skill?
9. What are the opinions of the trainers about the issues that should be considered during the internship process?
10. What are his views on the relationship between the internship process and academic success in terms of professional experience?
11. What are the teachers' views on the difficulties they face in the field?

In this context, the views of the teachers were formed as a result of these questions. The data obtained were analyzed by content analysis. Considering the findings of the research, it was determined that the internship practice had an effect on improving the professional skills of the teachers and this was reflected in the lecture processes.

All the trainers in the research group emphasized the necessity of doing

an internship in the field of teaching Turkish as a foreign language. This is because the teachers benefit from the experience of the teacher, whose lecture they listen to in the classroom, before starting their duty, and they make use of the teacher's knowledge, skills and method and technique applied in the classroom. Here, he finds the opportunity to apply the knowledge and skills he learned in the classroom. In this context, internship in the field of teaching Turkish as a foreign language has a very important place.